

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАРМІНСЬКА–БЄЛОБРОВА МАРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 338.45:330.341.1

**ПОДАТКОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Запоріжжя – 2011

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківській державній академії культури.

Науковий керівник –

доктор наук з державного управління, професор
Дегтяр Андрій Олегович,
Харківський регіональний інститут державного
управління Національної академії державного
управління при Президентові України,
завідувач кафедри економічної теорії та
фінансів.

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, доцент
Покатаєва Ольга Вікторівна,
Класичний приватний університет,
проректор з науково-педагогічної роботи та
фінансово-економічних питань;

кандидат наук з державного управління
Бікулов Дамір Тагірович,
Запорізький національний університет,
доцент кафедри менеджменту організацій та
логістики.

Захист відбудеться «11» травня 2011 року о 9⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 17.127.03 у Класичному приватному університеті за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70-б, ауд. 124.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Класичного приватного університету за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70-б, ауд. 114.

Автореферат розісланий «11» квітня 2011 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Є.О. Коваленко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах ринкових відносин, коли відбувається швидкий розвиток підприємницької діяльності, а соціальна сфера потребує особливої уваги з боку держави, податкова політика має бути виваженою і стабільною, виконувати не лише фіскальну функцію, а й функцію стимулювання соціально-економічних процесів. Втім, характерною рисою перетворень у галузі оподаткування, що відбулися в Україні в новітній період її історії, була відсутність їх наукового обґрунтування. Наслідком цього є безсистемне прийняття численних змін та доповнень до чинного податкового законодавства, що поглиблює існуючі в системі оподаткування суперечності, робить її непрозорою та заплутаною. Саме тому, незважаючи на зміни, що відбулися, можна стверджувати, що вітчизняна податкова система не відповідає сучасним вимогам розвитку економіки України, і процес її реформування має тривати й надалі. З огляду на це особливої актуальності набуває опрацювання теоретичних засад побудови оптимальної податкової системи та методичних підходів до підвищення ефективності податкового механізму державного управління соціально-економічними процесами.

Теоретичним питанням функціонування державної податкової системи приділялося багато уваги як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі. Провідними зарубіжними науковцями, у працях яких знайшли своє відображення питання, пов'язані з оподаткуванням, у тому числі й побудовою податкової системи, були А. Сміт, Дж.Л. Пайн, Е.Б. Антінсон і Дж.Е. Стігліц, Д.В. Йоргенсен, К.Р. Макконнел і С.Л. Брю, А.М. Окам, Е. Мендоза, А. Разін, Л. Тецар, Г. Гендлер, А. Пігу, Р. Коуз, М.П. Довере, Дж.М. Кейнс та ін.

Питанням стимулювальної і регулювальної функцій податків та їх використанню як основного інструменту державного управління соціально-економічними процесами в Україні, а також проблем підвищення ефективності вітчизняної системи оподаткування були присвячені праці С. Бауліна, Я. Белинської, Д. Бікулов, О. Веклича, А. Даниленко, А. Дегтяра, А. Жаліло, В. Загорського, Т. Єфименко, А. Крисоватого, І. Луніної, С. Львовичкіна, Т. Меркулової, С. Онишко, О. Покатаєва, А. Скрипника, В. Студенцова, Л. Тарангул та ін.

Узагальненню світового досвіду в галузі оподаткування та його застосуванню у вітчизняних умовах присвячені праці В. Андрущенко, Н. Дороша, П. Мельника, А. Соколовської, Н. Ткаченко та ін.

Відзначаючи вагомість отриманих наукових результатів у сфері теорії та практики функціонування податкової системи, необхідно зауважити, що на сьогодні недостатньо розробленою залишається проблема побудови податкового механізму державного регулювання, який ефективно функціонує та має на меті сприяння стабільному соціально-економічному розвитку країни.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження є складовою науково-дослідних робіт, які

проводились у Класичному приватному університеті в рамках наукової теми «Механізми державного управління об'єктами та процесами ринкової економіки» (номер державної реєстрації 0109U002113). Роль автора полягає у розробці пропозицій щодо вдосконалення податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів, а саме розвитку підприємництва, інвестиційно-інноваційної діяльності, охорони навколишнього природного середовища та формування доходів і заощаджень населення в Україні.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дослідження є обґрунтування науково-теоретичних засад функціонування податкової системи та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- визначити напрями впливу податків на соціальний та економічний розвиток країни;
- систематизувати теоретичні підходи до визначення критеріїв оптимальності податкової системи;
- обґрунтувати теоретичні засади побудови ефективного податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів;
- проаналізувати складові податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні;
- розробити заходи щодо підвищення регулювальної функції податкової системи України у виробничому секторі, охороні навколишнього природного середовища та соціальній сфері;
- опрацювати рекомендації щодо вдосконалення організаційного забезпечення податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні.

Об'єкт дослідження – процес формування ефективної державної податкової політики в умовах становлення соціально орієнтованої економіки в Україні.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні аспекти функціонування податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять наукові праці українських і зарубіжних учених з питань державного управління, економіки, менеджменту тощо.

У процесі дослідження використовувалися такі методи: абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення та формування висновків); монографічний і факторологічний, порівняльного структурного та системного аналізу (вивчення й аналіз соціально-економічних процесів та пошук шляхів удосконалення функціонування державної податкової системи як інструменту регуляторних дій держави в галузі економіки); розрахунково-конструктивний, порівняльний та графічний методи, які полягають у порівнянні соціально-економічних показників розвитку економіки в контексті аналізу ефективності податкової системи.

Нормативною основою роботи є Конституція України, закони України, постанови Кабінету Міністрів України, укази Президента України, нормативні акти міністерств та відомств, які встановлюють правові й організаційні основи оподаткування в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні існуючих теоретичних основ та формуванні нового підходу до побудови дієвого податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів, а саме розвитку підприємництва, інвестиційно-інноваційної діяльності, охорони навколишнього природного середовища та формування доходів і заощаджень населення в Україні. Наукову новизну дисертаційного дослідження розкрито в таких положеннях:

вперше:

- запропоновано підхід до планування податкових надходжень до Державного бюджету України із застосуванням принципу Парето «80/20», що дає змогу оптимізувати систему загальнодержавного оподаткування, зробити її більш гнучкою в плані податкового впливу на систему економічних та соціальних відносин у країні;

- розроблено заходи щодо реформування системи адміністрування податків на основі визначення складових потенціалу її оновлення (перетворювальний, законодавчий, організаційно-адміністративний та роз'яснювально-інформаційний), що дає змогу вирішити багатofакторне питання досягнення компромісу у відносинах між платниками податків, з одного боку, та державою в особі її податкових органів – з іншого;

удосконалено:

- теоретичні засади побудови податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів, які відрізняються від існуючих уточненням його поняття, мети, складом структурних елементів та їх взаємозв'язків;

- організаційно-методичне забезпечення податкового контролю шляхом розробки методики відбору платників податків для перевірок на основі критерію рівня податкового ризику, яка надає можливість різнобічного моніторингу податкового ризику та виявлення факторів, які його зумовлюють;

дістало подальшого розвитку:

- опрацювання теоретичних засад податкової політики держави на основі більш широкого застосування потенціалу регулювальної функції податків;

- визначення шляхів підвищення ефективності функціонування складових податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів, зокрема, у сфері застосування податкових пільг, спрощеної системи оподаткування, впливу на амортизаційні процеси та оновлення основного капіталу у виробництві, регулюванні податкових впливів на стан екології та нагромадження заощаджень населення як потужного інвестиційного потенціалу.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення механізмів податкової системи України як важелів державної регуляторної політики. Результати

дисертаційного дослідження впроваджено у практичну діяльність Державної податкової адміністрації, а саме використано при формуванні та реалізації Програми контрольно-перевірочної роботи Державної податкової адміністрації Московського району у м. Харків на 2011 р. (заходи щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення податкового контролю шляхом розробки методики відбору платників податків для перевірок на основі критерію рівня податкового ризику, яка надає можливість різнобічного моніторингу податкового ризику та виявлення факторів, які його зумовлюють довідка № 983/10/01-111 від 01.02.2011 р.); у практичну діяльність Дергачівської районної державної адміністрації Харківської області при розробці заходів на виконання Програми соціально-економічного розвитку Дергачівського району на 2011 р. (заходи щодо збільшення ефективності сучасної моделі адміністрування податків через виділення законодавчої, організаційно-адміністративної, роз'яснювально-інформаційної та перетворювальної складових потенціалу її оновлення та визначення для кожної складової сукупності чинників, за допомогою яких можна впливати на її стан; також було розроблено заходи щодо реформування системи адміністрування податків у районі, довідка № 01-33/290 від 28.01.11 р.);

Теоретичні положення дисертаційної роботи щодо систематизації теоретико-методичних засад податкової політики на основі ширшого застосування потенціалу регулювальної функції податків використовуються при підготовці магістрів з державного управління та спеціалістів зі спеціальностей "Менеджмент організацій" і "Управління персоналом і економіка праці", зокрема, при розробці та викладанні навчальних дисциплін: «Податки та податкова політика», «Фінанси», «Державні фінанси і бюджетний процес», а також у системі підвищення кваліфікації державних службовців в Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України (Акт про впровадження від 05.01.11).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є одноосібно виконаною працею, у якій здійснено комплексне дослідження податкової системи як інструменту державного управління та визначено напрями вдосконалення складових та організаційного забезпечення податкового механізму державного регулювання в Україні.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи пройшли апробацію на міжнародних, всеукраїнських, регіональних, наукових, науково-практичних конференціях, зокрема: «Динаміка наукових досліджень «2005» (м. Дніпропетровськ, 2005 р.); «Науковий потенціал світу – «2005» (м. Дніпропетровськ, 2005 р.); «Освіта і наука без кордонів – «2005» (м. Пржемишль – м. Прага, 2005 р.); «Управління якістю у діяльності органів виконавчої влади регіону» (м. Харків, 20 квітня 2006 р.); «Дні науки-«2006» (м. Дніпропетровськ, 2006 р.); «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття» (м. Харків, 2006 р.); «Науковий потенціал світу – «2006» (м. Дніпропетровськ, 2006 р.); «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття» (м. Харків, 2007 р.); «Основні проблеми сучасної науки – 2009»

(м. Софія, 2009 р.); «Науковий прогрес на рубежі тисячоліть – 2009» (м. Дніпропетровськ, 2009 р.); «Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіонів України» (м. Дніпропетровськ, 2009 р.); «Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи» (м. Донецьк, 2009 р.); «Проблемы развития финансовой системы Украины в условиях глобализации» (м. Сімферополь, 2010 р.); «Economics: Current Affairs and Development Prospects» (м. Київ, 2010 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи викладено у 23 публікаціях, з яких 4 – у наукових фахових виданнях, решта в інших журналах, збірниках наукових праць, матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 145,6 д.а.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації – 207 сторінок, з яких 3 рисунки займаються 1,5 сторінки, 33 таблиці – 22 сторінки, список використаних джерел (235 найменувань) – на 22 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **першому розділі** – *«Теоретичні засади функціонування податкової системи як інструменту державного управління»* – досліджено напрями впливу регулювальної функції податків на соціально-економічний розвиток, розглянуто підходи до визначення критеріїв оптимальності податкової системи та обґрунтовано теоретичні засади побудови та функціонування податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів.

Вплив податків як основного інструменту державного управління на соціально-економічний розвиток опосередковує регулювальна функція податків, яка виявляється за двома напрямками – стимулювальному та дестимулювальному. За допомогою регулювальної функції податків можна впливати на збільшення заощаджень, стимулювати інвестиційну та інноваційну діяльність, підтримувати мале підприємництво, сприяти створенню нових робочих місць, демонополізації економіки та розвитку конкурентного ринку, вирішувати ряд питань у соціальній сфері тощо.

Складність проблеми оптимальності податкової системи має фундаментальний характер і визначається як теоретичними, так і практичними обставинами. Податкова система може бути оптимальною з погляду статичної рівноваги економічної системи, тобто в тому випадку, коли економічні показники є сталими і саме до них «прив'язані» ставки оподаткування. Однак така модель є ідеальною, а не реальною, оскільки будь-яка економіка не є чимось застиглим, а постійно зазнає змін, тобто перебуває в динаміці. До того ж в економічній теорії критерій максимізації корисності, що становить основу завдання оптимізації на певних відрізках часу, методологічно суперечить вимогам стійкого збалансованого соціально-економічного розвитку соціально-економічної системи.

Зараз загально визнаною є концепція сталого розвитку, яка проголошує економію ресурсів та справедливий розподіл доходів, чого неможливо досягти за допомогою ринкового механізму, тому для сталого розвитку актуальним виступає завдання якомога більшого розширення функцій податкової політики держави. Тобто ця політика повинна мати не тільки фіскальні та регулятивні (щодо розвитку економіки), а й соціальні цілі. Йдеться про необхідність інвестування у людський капітал, актуальність економії ресурсів, провадження екологічних програм тощо. Виходячи з цього, неможливо вивчати ефективність функціонування податкової системи в агрегованому вигляді, оскільки це не дає змоги розгледіти сутності нагальних проблем сьогодення, а отже, й правильно визначити методи та механізми перетворень у податковій сфері.

Запропоновано методичний підхід, згідно з яким, критерій оптимальності податкової системи є власним для кожного з її елементів, які виступають її підсистемами: 1) податкові інститути, що є суб'єктами податкового адміністрування; 2) податкові законодавчо оформлені правила, що визначають дію податкових механізмів (платники податків, об'єкти оподаткування, ставки податків тощо); 3) структура податкової системи – сукупність діючих податків, що дають певний соціально-економічний ефект. До того ж у процесі вивчення її оптимальності треба враховувати необхідність формування заощаджень та розглядати корисність індивідуума не як максимальну величину, а як мінімальну прожиткову доцільність.

З погляду науки державного управління податковий механізм державного регулювання соціально-економічних процесів слід трактувати як засіб послідовної реалізації організаційних та економічних дій, що ґрунтуються на об'єктивних законах, базових принципах, цільовій спрямованості, функціональній визначеності з використанням відповідних методів та податкових інструментів, які орієнтовані на досягнення мети, що полягає в забезпеченні розвитку економіки та соціальної сфери. Іншими словами, – це система податкових методів, важелів та інструментів, які використовуються державними органами влади для стимулювання підприємницької діяльності суб'єктів господарювання та розвитку соціальної сфери, за відповідного нормативно-правового, організаційного та інформаційного забезпечення.

Першим критерієм оптимальності податкового механізму є відношення сплачених податків до бази оподаткування. В ідеальному випадку одного податку це співвідношення є величиною, що є також ставкою податку. Головним критерієм ефективності дії податкового механізму є величина податкового тиску.

За умов бюджетних обмежень (державна не в змозі витратити більше, ніж отримає від оподаткування, а домашнє господарство спожити більше, ніж заробило) і прагнення уряду зробити максимальною суспільну функцію корисності, найбільш ефективна податкова ставка має відповідати рівнянню:

$$t = 1 - \frac{\sum qX}{wL}, \quad (1)$$

де t – податкова ставка;

q – ціна виробника;

X – кількість одиниць товару, яку споживає споживач;

w – фіксована заробітна плата;

L – кількість одиниць праці, яку постачає на ринок пересічний споживач (вимірюються часткою робочого дня).

Зміст цього рівняння полягає в тому, що податок не повинен зменшувати частину доходу, що необхідна для прожиття, оскільки частка доходу особи, потрібна для підтримання її умовного існування, ототожнюється із прожитковим мінімумом. Цей показник можна використовувати для обчислення величини оптимального податкового навантаження й одночасно граничної податкової ставки.

У **другому розділі** – *«Аналіз складових податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні»* – здійснено аналіз ефективності застосування в Україні таких елементів податкового механізму, як податкові пільги, спрощені податкові режими, податкова амортизаційна політика, екологічні платежі й оподаткування доходів громадян.

Податкові пільги є важливим, але досить небезпечним елементом податкового механізму і мають специфічний характер реалізації, оскільки вимагають дотримання балансу: жодна з функцій податків (регулювальна чи фіскальна) не повинна мати перевагу. Спираючись на зарубіжний досвід, можна зазначити, що податкові пільги можуть бути спрямовані на: а) стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності; б) розвиток слабо розвинутих регіонів; в) стимулювання виробничої діяльності; г) вирішення соціальних проблем. Найбільш актуальним для вітчизняної економіки можна вважати розгляд трьох перших видів податкових пільг, які стимулюють ділову активність. У разі їх ефективного функціонування одночасно вирішуються й соціальні питання, зокрема, відбувається підвищення зайнятості населення. Особливе значення має пільгове оподаткування інвестиційно-інноваційної діяльності, яке дуже поширене в розвинутих країнах світу.

Структура податкових пільг в Україні не є оптимальною. Більш доцільним було б впровадження податкових пільг не на споживання, а на нагромадження, оскільки саме концентрація та вкладення капіталу виступає одним із головних чинників сталого економічного розвитку. Оподаткування прибутку, як відомо, здійснює найбільший вплив на процес нагромадження капіталу, тому саме пільги з податку на прибуток повинні мати першочерговий характер, але умовою для їх впровадження повинно бути використання цього капіталу для інвестування інноваційних проектів та пріоритетних галузей економіки. Звичайно, при цьому необхідно налагодити ефективний контроль за використанням таких коштів. Система пільг, що існують в Україні, потребує впорядкування. Воно має здійснюватися за такими принципами: а) диференційоване ставлення до пільг, яке полягає у вмінні виділити серед них економічно недоцільні й необхідні; б) заміна пільг, що завдають суттєвих втрат державному бюджетові, пільгами, що спричиняють менші втрати, коли немає можливості взагалі скасувати ці пільги; в) відмова від ідеї створення в цілому

нейтральної податкової системи, оскільки пільги виступають дієвим інструментом регулювання економіки.

Одним з інструментів податкового механізму, який покликаний сприяти розвитку підприємництва, є спрощені режими оподаткування. Втім, як свідчить зарубіжний досвід, вони можуть використовуватися тільки як тимчасовий захід на певному етапі становлення малого та середнього підприємництва. Таким чином, існує необхідність поступового переведення суб'єктів господарювання, що працюють в умовах спрощеного оподаткування, на стандартний режим нарахування та сплати податків.

Доцільно це здійснювати трьома етапами:

I етап: виведення з кола обов'язкових платежів, що замінюються спрощеним оподаткуванням, внесків до Пенсійного фонду та фондів загальнообов'язкового соціального страхування з переведенням суб'єктів малого підприємництва на сплату цих внесків на загальних засадах, визначених чинним законодавством з одночасним наданням можливості суб'єктам малого підприємництва переходу на сплату податку на оцінний дохід за бажанням.

II етап: виведення з кола податків, від яких звільняється суб'єкт спрощеного оподаткування ПДВ.

III етап: остаточне скасування спрощеного оподаткування для суб'єктів малого бізнесу та переведення їх на стандартний режим оподаткування і впровадження спрощеної системи бухгалтерського обліку та звітності, зменшення ставки ПДВ, застосування податку на оцінний дохід замість податку на прибуток тощо.

У забезпеченні економічної модернізації важливим критерієм виступає інвестиційна діяльність. Враховуючи важливу роль джерел внутрішнього фінансування, на стан інвестиційної діяльності має суттєво впливати амортизаційна політика держави. Головним напрямом реформування податкової амортизаційної системи є її лібералізація, метою якої є створення зручних умов для того, щоб підприємства самі знаходили найбільш ефективні для них амортизаційно-інвестиційні рішення, що відповідають конкретним фінансовим і технічним умовам. Амортизаційна система України має реформуватися за такими принципами:

- використання прискореної амортизації тільки у сфері оподаткування, щоб вона не впливала через витрати на фінансові результати підприємства та ціну його продукції;
- спрямування амортизаційних відрахувань тільки на інвестиційні цілі;
- забезпечення права власників основного капіталу на альтернативний вибір амортизаційного режиму за правилами, встановленими державою, тобто знайти вдалий баланс приватнопідприємницького та державного інтересів у бюджетній та інвестиційній сферах.

В Україні екологічний напрям функціонування податкової системи знаходить свій вираз у наявності в ній таких обов'язкових зборів: за забруднення довкілля; за спеціальне використання природних ресурсів (який має такі складові: збір за використання надр та видобуток корисних копалин (або без видобутку); плата за землю; збір за спеціальне використання лісових

ресурсів і використання ділянок лісового фонду; збір за спеціальне використання диких тварин; збір за спеціальне використання рибних та інших водних ресурсів).

Статистичні дані свідчать, що екологічний збір за забруднення навколишнього природного середовища становить дуже незначну частку бюджетних надходжень, втім цей інструмент є досить дієвим у плані застосування стягнень. Його корисними для природоохоронної діяльності якостями є такі: 1) досягнення цільового використання коштів через систему державного та місцевих екологічних фондів; 2) встановлення підвищеної плати за перевищення квот на викиди забруднювальних речовин у навколишнє природне середовище; 3) не включення зборів за перевищення лімітів на забруднення довкілля до валових витрат суб'єктів господарювання. Недоліками чинного в Україні екологічного збору є низький рівень нормативів, що не сприяє стимулюванню підприємств до обмеження шкідливих викидів. Головним моментом еколого-економічного регулювання є те, щоб нормативи зборів за забруднення навколишнього природного середовища дорівнювали величині дійсних збитків, завданих довкіллю і виражених у грошовому вимірі. Актуальною залишається і проблема гнучкості податкового екологічного механізму задля стимулювання екологічно безпечних підприємств. Так, підприємствам, шкідливі викиди яких менші за встановлені ліміти, можна було б повертати частину сплаченого ними екологічного збору або взагалі зменшувати для них його розмір.

Регулювальна функція екологічних податків в країнах Європейського Союзу розцінюється як головна, тоді як фіскальна вважається другорядною. Екологічне оподаткування використовується як фінансовий інструмент, що здатний у разі необхідності сприяти досягненню екологічних цілей і виправленню негативних наслідків ринкового господарювання для навколишнього природного середовища. Разом з тим використання екологічного оподаткування для запобігання негативним зовнішнім ефектам і перетворення їх у внутрішні для екологічно шкідливих підприємств може призвести до того, що екологічна ефективність вступить у суперечність із ефективною і взаємодоповнюваною податковою системою, оскільки, зменшення технологічного тиску на довкілля зумовлює і зменшення надходжень екологічних податків. Отже, у країнах Євросоюзу існує нагальна потреба в координації екологічного оподаткування з метою досягнення взаємодоповнюваності систем оподаткування.

Важливим аспектом застосування регулювальної функції податкової системи виступає її здатність до впорядкування економічних відносин суб'єктів господарської діяльності, домогосподарств та фізичних осіб. Збільшення доходів та заощаджень населення має своїм наслідком посилення регулювальної функції податків, оскільки воно стане переважним їх платником. Для цього необхідно, щоб відбувалося значне підвищення питомої ваги заробітної плати у складі ВВП, що, у свою чергу, підвищує соціальну мотивацію до його зростання. Інвестиції в економічний розвиток із заощаджень громадян мають велику перевагу. За умови тривалого підвищення реальних

доходів фізичних осіб (при контрольованих урядом інфляційних процесах) через певний не тривалий час можна уникнути дефіциту бюджету, який виступає наслідком звуження бази оподаткування, оскільки, згідно з моделлю Ф. Рамсея, час повернення бюджетної системи до початкового балансового обмеження є обернено пропорційним квадратному кореню зростання реальної заробітної плати.

Перетворення в системі функціонування механізму податку на доходи громадян зумовлює суттєве підвищення платоспроможного попиту і зростання заощаджень населення. Ці заощадження можуть покрити нестачу довгострокових інвестиційних ресурсів вітчизняних підприємств, які зараз для її покриття змушені виходити на зовнішні ринки, що призводить до збільшення дефіциту платіжного балансу, а отже, сприяє зниженню стабільності фінансової системи України. Стале довгострокове зростання доходів фізичних осіб в офіційному секторі економіки можливе лише за умови відповідного реформування системи відрахувань з фондів оплати праці. Ці відрахування потребують суттєвого скорочення та реального спрощення системи їх адміністрування. У зв'язку з цим існує необхідність впровадження єдиного соціального податку.

У **третьому розділі** – *«Шляхи вдосконалення організаційного забезпечення податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні»* – запропоновано заходи щодо вдосконалення бюджетного планування податкових надходжень, реформування моделі податкового адміністрування та підвищення ефективності податкового обліку і податкового контролю.

Ефективність функціонування податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів значною мірою залежить від бюджетного планування податкових надходжень, яке в сучасних умовах має стимулювати розвиток регулювальної функції оподаткування. З цією метою пропонується у процесі бюджетного планування використовувати принцип Парето «80/20». У загальному вигляді цей принцип вказує, що невелика частка причин або вкладених коштів чи докладених зусиль відповідає за велику частку отриманих результатів або заробленої винагороди, тобто 20 % ресурсів дають 80 % результатів. Актуальність застосування принципу Парето «80/20» полягає в тому, що врахування цього принципу і в інших економічних питаннях дасть змогу оптимізувати процедури формування дохідної частини бюджету.

Аналіз показників планованих податкових надходжень, що містяться у щорічних законах України про державні бюджети у 2003–2010 рр. дав можливість зробити висновок, що до головних статей податкових надходжень державного бюджету належать (звичайно, у різному співвідношенні між собою) податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість, акцизні збори та ввізне мито. Перелічені податки дають можливість залежно від економічної ситуації цілком впевнено впливати на її розвиток. Наприклад, стимулювати або, навпаки, стримувати імпорт (ввізне мито) чи галузі, що виробляють підакцизні товари (акцизні збори). Що ж стосується податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість, то вони мають залишатися ядром вітчизняної

системи оподаткування. Але їх сукупна питома вага має бути такою, щоб залишати місце для «маневру» з метою регулювання розвитку економіки і суспільства.

Важливим аспектом реформування системи податкового адміністрування виступає реформування відносин між державою в особі її податкових органів та платниками податків, а також контрольно-перевірочної роботи з останніми. Для цього розглядається потенціал, який містить українська модель податкового адміністрування, що поділяється на чотири складові: законодавча, організаційно-адміністративна, перетворювальна та роз'яснювально-інформаційна. Для кожної складової трансформації системи адміністрування податків визначено сукупність чинників, за допомогою яких можна впливати на її стан (табл. 1).

Таблиця 1

Чинники впливу на потенціал оновлення моделі адміністрування податків

Перетворювальні	Законодавчі	Адміністративні	Роз'яснювальні
Посилення регулювальної функції соціальної спрямованості податків	Підтримання визначеності та однозначності норм податкового права	Спрямованість на мінімізацію можливостей уникнення оподаткування	Введення державної програми з формування культури податкових відносин
Удосконалення структури податкової системи	Стабільність податкового законодавства	Урахування специфіки окремих підприємств	Взаємодія із засобами масової інформації
Відповідність економічній політиці держави	Кодифікація податкового законодавства	Взаємовідповідальність держави і платників	Взаємодія податкових органів із громадськістю
Рівномірний розподіл податкового навантаження	Гармонізація податкового права з іншим галузями	Спрощення механізму надання податкових пільг	Впровадження постійних консультативних пунктів

Суперечності між бухгалтерським та податковим обліком викликають труднощі у процесі податкового адміністрування. Розбіжності у результатах бухгалтерського і податкового обліку ускладнюють роботу господарюючих суб'єктів та органів контролю за правильністю нарахування і сплати податкових платежів. Таким чином, необхідність їх уніфікації є однією з найбільш актуальних проблем удосконалення податкового адміністрування.

Необхідною складовою процесу адміністрування податків виступає податковий контроль, який забезпечує повне і своєчасне надходження податкових платежів і запобігає ухиленню від оподаткування. Ефективність діяльності органів податкового адміністрування визначається, у першу чергу,

мірою і динамікою надходження податкових платежів та величиною податкових боргів. У свою чергу, як показники ефективності податкового контролю використовуються: сума донарахувань податків та нарахованих штрафів за порушення податкового законодавства у співвідношенні із загальною сумою зібраних податкових платежів; кількість проведених документальних перевірок фізичних та юридичних осіб та ряд інших. Підвищення ефективності функціонування системи податкового контролю і системи адміністрування податків у цілому полягає в зменшенні витрат держави на стягування податків за рахунок удосконалення методів і прийомів роботи контрольних органів, їх відповідності реальним умовам і масштабам підконтрольної сфери, а також у скороченні часу, що витрачається на безпосередні контакти з платниками податків.

Ключовим етапом контрольної-перевірочної діяльності виступає відбір платників податків для проведення перевірок, який визначає їх ефективність. Традиційні методи відбору мають ряд вад, до яких можна зарахувати: суб'єктивність, створення умов для зловживань та корупції, великі витрати матеріальних ресурсів та робочого часу тощо.

Як альтернативу для традиційних методів відбору платників податків для перевірок запропоновано методуку відбору, що побудована на поєднанні методів багатомірного статистичного аналізу інформації, яка вже наявна в базах даних податкової звітності (табл. 2).

Таблиця 2

Загальний алгоритм відбору платників податків для документальних перевірок

Етап	Зміст
I етап	Оцінювання операційного ризику, яка передбачає проведення аналізу по платниках податків, які в минулих періодах допускали ухилення від їх сплати. Відбувається ідентифікація податкового ризику шляхом визначення факторів, що свідчать про порушення у податковій сфері (складення переліку дій суб'єктів господарювання, що призводять до недоотримання податкових платежів і, відповідно, до бюджетних збитків). Здійснюється пошук зв'язку між інформацією про суб'єкт господарської діяльності, яка була відома до проведення перевірки, і додатковими податковими нарахуваннями, що були її результатом. Здійснюється оцінювання імовірності настання несприятливих подій і визначається закономірність розподілу можливого збитку

Продовження таблиці 2

II етап	Перевірка генеральної сукупності підприємств для визначення платників податків, діяльність яких супроводжується суттєвим податковим ризиком. Це здійснюється шляхом дискримінантного аналізу, що проводиться з метою розмежування платників податків за певними ознаками. За допомогою аналізу відбувається моделювання позитивних результатів податкової перевірки, що передбачають виявлення порушень суб'єктом господарювання і здійснення донарахувань податкових платежів. Але при цьому неможливо передбачити
---------	---

	кількісний вимір цих нарахувань
III етап	Регресійний аналіз суб'єктів господарської діяльності, що відібрані як об'єкти для документальної податкової перевірки на плановий період для визначення суми імовірних податкових донарахувань шляхом визначення структури можливих збитків
IV етап	Поділ суб'єктів господарської діяльності на групи за критерієм операційного (внутрішнього) ризику: високого, середнього та низького

Головним критерієм відбору тут також має бути значущість податкового ризику та його фіскальне значення. Перевагою запропонованої методики виступає її універсальний характер, оскільки вона надає можливість здійснювати аналіз податкової звітності як у статистичному, так і в динамічному аспектах. Фактично виникає можливість різнобічного моніторингу податкового ризику та виявлення факторів, які його зумовлюють.

ВИСНОВКИ

У дисертації запропоновано нове вирішення наукового завдання побудови дієвого податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів, у рамках якого уточнено теоретичні засади податкової політики на основі ширшого застосування потенціалу регулювальної функції податків та напрями вдосконалення елементів та організаційного забезпечення податкового механізму.

1. Податки є основним інструментом державного регулювання соціально-економічних процесів. За допомогою регулювальної функції податків можна впливати на створення заощаджень, стимулювати інвестиційну та інноваційну діяльність, підтримувати мале підприємництво, сприяти створенню нових робочих місць, демонополізації економіки та створенню конкурентного ринку, вирішувати ряд питань у соціальній сфері тощо.

2. Здійснюючи теоретичне узагальнення сутності податкової системи в роботі, виділено три її підсистеми: податкові інститути, які виступають суб'єктами адміністрування; податкові законодавчо оформлені правила, що визначають дію податкових механізмів; структура податкової системи, що являє собою сукупність існуючих у державі податків. Таке членування дає можливість визначити критерії оптимальності податкової системи.

3. Податковий механізм державного регулювання соціально-економічних процесів запропоновано трактувати як засіб послідовної реалізації організаційних та економічних дій, що ґрунтуються на об'єктивних законах, базових принципах, цільовій спрямованості, функціональній визначеності з використанням відповідних методів та податкових інструментів, які орієнтовані на досягнення мети, яка полягає у забезпеченні розвитку економіки та соціальної сфери. Іншими словами, це система податкових методів, важелів та інструментів, які використовуються державними органами влади для стимулювання підприємницької діяльності суб'єктів господарювання й розвитку соціальної сфери за відповідного нормативно-правового, організаційного та інформаційного забезпечення. Критеріями оптимальності

податкового механізму визначено відношення сплачених податків до бази оподаткування та величина податкового тиску.

4. Здійснено аналіз окремих складових податкового механізму, які на сьогодні можуть слугувати найдієвішими інструментами державного регулювання соціально-економічних процесів, а саме податкових пільг, спрощених податкових режимів, податкової амортизаційної політики, екологічних платежів та оподаткування доходів громадян, та запропоновано заходи щодо їх удосконалення в Україні.

5. Запропоновано застосовувати лише податкові пільги, які стимулюють ділову активність. У разі їх ефективного функціонування одночасно вирішуються й соціальні питання, зокрема, відбувається підвищення зайнятості населення. Актуальним для вітчизняної економіки можна вважати пільгове оподаткування інноваційної діяльності та пріоритетних виробництв і галузей економіки.

Спрощене оподаткування має існувати тільки як тимчасовий захід, і на сьогодні настають умови для його поетапного скасування із одночасним наданням можливості суб'єктам малого підприємництва переходу за бажанням на сплату податку на оцінний дохід.

В умовах нагальної необхідності оновлення основних фондів у виробництві, податкова амортизаційна політика має реформуватися за принципами використання прискореної амортизації тільки у сфері оподаткування, щоб вона не впливала через витрати на фінансові результати підприємства та ціну його продукції; спрямування амортизаційних відрахувань тільки на інвестиційні цілі; забезпечення права власників основного капіталу на альтернативний вибір амортизаційного режиму тощо.

Удосконалення регулятивного потенціалу податкової системи в галузі екологічного оподаткування передбачає приведення у відповідність нормативів зборів за забруднення навколишнього природного середовища з величиною дійсних збитків, завданих довкіллю і виражених у грошовому вимірі; підвищення гнучкості податкового екологічного механізму задля стимулювання екологічно безпечних підприємств; поступове збільшення ставок плати за спеціальне природокористування; спрямування зібраних за допомогою цих зборів коштів на екологічні потреби; повернення частини плати за спеціальне використання природних ресурсів тим суб'єктам господарювання, які не вичерпують встановлені ліміти на забруднення навколишнього середовища тощо.

Стале довгострокове зростання доходів фізичних осіб в офіційному секторі економіки можливе лише за умови відповідного реформування системи відрахувань з фондів оплати праці. Ці відрахування потребують суттєвого скорочення і реального спрощення системи їх адміністрування. Необхідним також вбачається впровадження єдиного соціального податку та стимулювання розвитку накопичувального пенсійного страхування. Перетворення в системі функціонування механізму податку на доходи громадян приведе до суттєвого підвищення платоспроможного попиту і зростання заощаджень населення, які

можуть покрити нестачу довгострокових інвестиційних ресурсів вітчизняних підприємств.

6. Шляхами вдосконалення організаційного забезпечення податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні визначено:

- застосування нового підходу до планування податкових надходжень до державного бюджету, який полягає у застосуванні принципу Парето «80/20», що дає можливість визначити коло податків, які мають найбільший регулятивний потенціал, і таким чином здійснювати певний вплив на функціонування податкової системи України;

- збільшення ефективності сучасної моделі адміністрування податків через виділення законодавчої, організаційно-адміністративної, роз'яснювально-інформаційної та перетворювальної складових потенціалу її оновлення та визначення для кожної складової сукупності чинників, за допомогою яких можна впливати на її стан;

- узгодження податкового та бухгалтерського обліку;

- впровадження методики відбору платників податків для перевірок, яка ґрунтується на критерії значущості податкового ризику та його фіскальному значенні, що значно підвищує ефективність податкового контролю.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у фахових виданнях

1. Кармінська-Белоброва М.В. Напрямки реформування механізму адміністрування податків / М.В. Кармінська-Белоброва // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. – Вип. 3 (30). – С. 268–275.

2. Кармінська-Белоброва М.В. Податкова система держави: визначення критеріїв оптимальності / М.В. Кармінська-Белоброва // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. – Вип. 4 (31). – С. 321–327.

3. Кармінська-Белоброва М.В. Спрощена система оподаткування як складова податкового механізму державного управління соціально економічним розвитком / М.В. Кармінська-Белоброва // Держава та регіони. Серія : Державне управління. – 2010. – № 4 – С. 166–170.

4. Кармінська-Белоброва М.В. Шляхи вдосконалення державного податкового контролю / М.В. Кармінська-Белоброва // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2010. – №2. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua>.

Статті в інших виданнях, тези конференцій

5. Кармінська-Белоброва М.В. Проблеми реформування ПДВ у рамках оподаткування на Україні / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Науковий потенціал світу – «2005».– Д. : Наука і освіта, 2005. – Т. 4. С. 9-10.

6. Кармінська-Белоброва М.В. Податкова система України та її принципи / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Динаміка наукових досліджень «2005». Наука і освіта, 2005. – Т. 8 : Фінансові відносини. – Д. : С. 20–21.

7. Кармінська-Белоброва М.В. Щодо шляхів удосконалення податкової системи / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і наука без кордонів – «2005» – Пржемишль – Прага : Наука і дослідження, 2005. – Т. 4 : – Економічні науки. С. 19–21.

8. Кармінська-Белоброва М.В. Щодо податкової підтримки суб'єктів малого підприємництва / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Дні науки – «2006». – Д. : Наука і освіта, 2006. – Т. 4 : – Економічні науки. –С. 39–41.

9. Кармінська-Белоброва М.В. Аналіз застосування ПДВ та можливості заміни існуючого методу обчислення за період 1991–2003 рр. / М.В. Кармінська-Белоброва // Економіка розвитку : науковий журнал. – 2006. – №2(38).– С. 24–26.

10. Кармінська-Белоброва М.В. Деякі аспекти реформування податкової системи України / М.В. Кармінська-Белоброва // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали наук. конф. молодих учених (25–26 квітня 2006 р.). – Х. : ХДАК, 2006. – С.43.

11. Кармінська-Белоброва М.В. Становлення податкових систем в історичній ретроспективі / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Науковий потенціал світу – «2006». – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2006. – Т. 3 : Економічні науки. С. 51–52.

12. Кармінська-Белоброва М.В. Удосконалення податкової системи України як напрямку економічної політики держави (на прикладі Харківської області) / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали Міжнародної науко-практичної конференції «Управління якістю у діяльності органів виконавчої влади регіону». Зб. наук. ст. – Х. : Вид-во ХНЕУ, 2006. – №4. С. 55–56.

13. Кармінська-Белоброва М.В. Проблемні питання реформування податкової системи України / М.В. Кармінська-Белоброва // Економіка розвитку : науковий журнал.– Х. : Вид. ХНЕУ, 2007. – №1(41). – С. 38–40.

14. Кармінська-Белоброва М.В. Податкова культура в Україні: постановка проблеми / М.В. Кармінська-Белоброва // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали наук. конф. молодих учених (25–26 квітня 2007 р.). – Х. : ХДАК, 2007. С. 25-26.

15. Кармінська-Белоброва М.В. Анализ налоговых поступлений в Государственный бюджет Украины с точки зрения принципа Парето / М.В. Кармінська-Белоброва // Бизнес Информ научно-информационный журнал: – 2009. – № 5.– С. 84–88.

16. Кармінська-Белоброва М.В. Використання офшорних компаній з метою податкового планування в Україні / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Науковий прогрес

на рубежі тисячоліть – 2009». Прага : «Економіка і наука». – 2009. – Т.2.– С. 3–5.

17. Кармінська-Белоброва М.В. Місце податків в економічній системі: еволюція поглядів на природу оподаткування / М.В. Кармінська-Белоброва // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії : зб. наук. пр.. Вип. 4 (17): Економічні науки. – Чернівці : Технодрук, 2009. – С. 74–78.

18. Кармінська-Белоброва М.В. Мировые модели налоговых систем и сборов / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Основні проблеми сучасної науки». – Софія : «Бял ГРАД–БГ». – 2009. – Т. 2: Економіка. С. 6–8.

19. Кармінська-Белоброва М.В. Оптимизация налогообложения в условиях действующего законодательства Украине / М.В. Кармінська-Белоброва // Економіка: проблемі теорії і практики : Зб. наук. пр. – Вип. 250 : в 9 т. – Д. : ДНУ, 2009. – Т. 8. – С. 1835–1841.

20. Кармінська-Белоброва М.В. Проблеми оптимізації податкового адміністрування / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи». – Донецьк : ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського, 2009. С. 129–132.

21. Кармінська-Белоброва М.В. Удосконалення системи місцевого оподаткування на прикладі Харківської / М.В. Кармінська-Белоброва // Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіонів України: Тези Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Дніпропетровськ 16–26 листопада 2009 р.). д., 2009. – С. 51–52.

22. Кармінська-Белоброва М.В. Ways to improve tax control (шляхи вдосконалення податкового контролю) / М.В. Кармінська-Белоброва // Матеріали III науково-практичної конференції «Економіка: сучасні проблеми та перспективи розвитку» «Economics: Current Affairs and Development Prospects». – К., 2010. С. 107–109.

23. Кармінська-Белоброва М.В. Податкове стимулювання соціального розвитку / М.В. Кармінська-Белоброва // XII Міжнародна науково-практична конференція аспірантів і студентів «Проблеми розвитку фінансової системи України і в умовах глобалізації» Т., 2010. – С. 68–69.

АНОТАЦІЯ

Кармінська-Белоброва М.В. Податковий механізм державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Класичний приватний університет. – Запоріжжя, 2011.

Запропоновано нове вирішення наукового завдання побудови дієвого податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів, у рамках якого уточнено теоретичні засади податкової політики на основі ширшого застосування потенціалу регулювальної функції податків та напрями удосконалення елементів та організаційного забезпечення податкового механізму.

Досліджено напрями впливу регулювальної функції податків на соціально-економічний розвиток, розглянуто підходи до визначення критеріїв оптимальності податкової системи, обґрунтовано теоретичні засади побудови та функціонування податкового механізму державного регулювання соціально-економічних процесів.

Здійснено аналіз ефективності застосування в Україні таких елементів податкового механізму, як податкові пільги, спрощені податкові режими, податкова амортизаційна політика, екологічні платежі, оподаткування доходів громадян.

Запропоновано заходи щодо вдосконалення бюджетного планування податкових надходжень, реформування моделі податкового адміністрування та підвищення ефективності податкового обліку та податкового контролю.

Ключові слова: податки, податковий механізм, податкова політика, податкова система, податкові пільги, податкові режими, податкова амортизаційна політика, екологічні платежі, оподаткування доходів громадян, податкове адміністрування, податковий облік, податковий контроль.

АННОТАЦИЯ

Карминская-Белоброва М.В. Налоговый механизм государственного регулирования социально-экономических процессов в Украине. – Рукопись.

Диссертация на получение учебной степени кандидата наук по государственному управлению по специальности 25.00.02 – механизмы государственного управления. – Классический приватный университет. – Запорожье, 2011.

Предложено новое решение научной задачи построения действенного налогового механизма государственного регулирования социально-экономических процессов, в рамках которой уточнены теоретические принципы налоговой политики на основе более широкого применения потенциала регулирующей функции налогов и направления совершенствования элементов и организационного обеспечения налогового механизма.

Исследованы направления влияния регулирующей функции налогов на социально-экономическое развитие, рассмотрены подходы к определению критериев оптимума налоговой системы, обоснованы теоретические принципы построения и функционирования налогового механизма государственного регулирования социально-экономических процессов.

Налоговый механизм государственной регуляции социально-экономических процессов предлагается трактовать как средство последовательной реализации организационных и экономических действий, которые основываются на объективных законах, базовых принципах, целевой направленности, функциональной определенности с использованием соответствующих методов и налоговых инструментов, которые ориентированы на достижение цели, которая заключается в обеспечении развития экономики и социальной сферы.

Осуществлен анализ эффективности применения в Украине и определены пути повышения эффективности функционирования составляющих налогового механизма государственного регулирования социально-экономических процессов, в частности, в сфере применения налоговых льгот, упрощенной системы налогообложения, влияния на амортизационные процессы и обновления основного капитала в производстве, регулирования влияния налогов на состояние экологии и нагромождение сбережений населения как мощного инвестиционного потенциала.

Пути совершенствования организационного обеспечения налогового механизма государственного регулирования социально-экономических процессов в Украине определено:

- применение нового подхода к планированию налоговых поступлений в государственный бюджет на основе принципа Парето «80/20», что позволяет определить перечень налогов, которые имеют наибольший регулятивный потенциал;

- увеличение эффективности современной модели администрирования налогов путем выделения законодательной, организационно-административной, разъяснительно-информационной и образующей составляющих потенциала ее обновления и определение для каждой составляющей совокупности факторов, с помощью которых можно влиять на ее состояние;

- согласование налогового и бухгалтерского учета;

- внедрение методики отбора налогоплательщиков для проверок, которая основывается на критерии значимости налогового риска и его фискальном значении.

Ключевые слова: налоги, налоговый механизм, налоговая политика, налоговая система, налоговые льготы, налоговые режимы, налоговая амортизационная политика, экологические платежи, налогообложения доходов граждан, налоговое администрирование, налоговый учет, налоговый контроль.

ANNOTATION

Karminska-Belobrova M.V. Tax mechanism of government regulation of socio-economic processes in Ukraine. – Manuscript.

The thesis for getting a scientific degree of a Candidate of Science in Public Administration following the speciality 25.00.02 – mechanisms of public administration. – Classic Private University. – Zaporozhia, 2011.

The new decision of scientific task of construction of effective tax mechanism of government control of socio-economic processes is go in the dissertation, within the framework of which theoretical principles of tax policy are specified on the basis of more wide application of potential of regulative function of taxes and directions of perfection of elements and organizational providing of tax mechanism are offered.

In the thesis the direstions of influencing of regulative function of taxes to socio-economic development are probed, approaches to determination of criteria of optimum of the tax system are considered, theoretical principles of construction and functioning of tax mechanism of government control of socio-economic processes are grounded.

The analysis of efficiency of application in Ukraine of such elements of tax mechanism is carried out, as tax deductions, simplified tax regimes, tax amortization policy, ecological payments, taxations of profits of citizens.

Measures on perfection of the budgetary planning of tax receipts, reformation of model of tax administration and increase of efficiency of the fiscal accounting and tax control are offered.

Key words: taxes, tax mechanism, tax policy, tax system, tax deductions, tax modes, tax depreciation policy, ecological payments, taxations of profits of citizens, tax administration, fiscal accounting, tax control.

КАРМІНСЬКА–БЄЛОБРОВА МАРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

**ПОДАТКОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ**

25.00.02 – механізми державного управління

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Підписано до друку 31.03.2011. Формат 60x80/16.
Папір офсетний. Друк ізографічний. Умов.-друк. арк. 0,9.
Обл.-вид. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Замовлення №57-10А

Виготовлено на поліграфічній базі Класичного приватного університету
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського,